MÜŞRİK

(Allah'a ortak koşan, dine riya bulaştıran,
Allah'ın yanında alt ilahlar kabul eden)

Şirk kökünden ismi fail olan müşrik kelimesi Kur'an'da, tekil ve çoğul (müşrikûn, müşrikât) halde 40 küsur yerde geçer. Kelime anlamıyla, şirke saplanmış, şirki temsil eden demektir, (bk. burada, Şirk mad.)

Kur'an, müşrik tipi, varlık bünyesinde birliği, ahenk ve huzuru parçalayan olumsuz bir kuvvet olarak görür ve neces (bizatihi pis) diye nitelendirir. (9/28) Kur'an'ın kıtal (öldürmek üzere çarpışma) fiiline muhatap ve hedef gösterdiği tek zümre de müşriklerdir. Müşriklerle münasebetin en geniş biçimde düzenlendiği sure olan Tevbe'de şöyle deniyor:

"Müşrikler sizinle nasıl topyekün savaşıyorlarsa siz de onlarla topyekün savaşın. (Tevbe, 36)

Ancak unutulmamalıdır ki, müşriklerin öldürülmesine müsade, onların başlattıkları saldırının ardından gelmiştir. Burada da Kur'an'ın, 22/39-40 ayetlerinin öne çıkardığı gerekçe işleyecektir.

Müşrikler, ruhsal anlamda temiz olmadıklarından onların, hangi niyetle olursa olsun, müminlerin mabetlerini onarmalarına izin verilmez, (bk. 9/17)

Müşrikler, kadın veya erkek, müminlerle nikâhlanamazlar. Böyle bir nikâh talebi ancak müşrikin imana girmesi halinde olumlu karşılanır. (2/221) Oysaki Allah'a inanan Ehlikitap nikâhlanabilir. Ve çiftler aynı yuvayı, ayrı dinlerin mensubu olarak paylaşabilirler.

Kur'an, müşriklerin Allah'a ortak koştukları ilahları kadın cinsinden yani dişi mahlûklar tasavvur ettiklerini, bazı ilahlarını erkek olarak düşünmeleri halinde ise bizzat kendilerini onların önünde kadın tıynetinde gördüklerini belirtmektedir. Bu hususa değinen Nisa suresi, 117. ayet, konumuz açısından bir kelam mucizesi taşımaktadır. Bu mucize, ayette geçen inâs kelimesinin kullanılışında görülüyor. Şimdi, bahse konu olan ayeti, inâs kelimesini tercüme etmeden ve gramatik konumunun inceliklerini de dikkate alarak verelim:

"Allah'ın berisindekilere davet/dua edenler sadece dişilere/dişileşmiş halde davet/dua ederler. Ve onlar inatçı bir şeytandan başkasına çağırıp yakarmıyorlar."

Bu ayetteki inâs, cansız varlık anlamına geldiği gibi, ünsâ kelimesinin çoğulu olarak, kadınlar, dişiler anlamına da gelir, Ayrıca inâs, cümlede öyle bir konuma getirilmiştir ki, hem çağırıp yakarma fiiline tümleç olabilmekte hem de cümlenin öznesi (faili) olan müşriklerin durumunu gösteren bir hal olabilmektedir. Bize göre, ayetin mealini verirken bu iki gramatik konumu ve inâs kelimesinin iki ayrı lügat anlamını dikkate almak gerekir. Çünkü bunların her biri müşrikler ve şirk konusunda ayrı bir gerçeğe işaret ediyor. O halde sonuç şu olur:

1. Müşrikler, Allah dışında şeylere taparken dişiye tapınma psikozu içindedirler.

Elmalılı Hamdi, bunu, 'kancıklara ibadet' diye veriyor ve şöyle devam ediyor:

"Onların en ziyade tapındıkları, gönül verip yalvardıkları veya adına çağrıda bulundukları ilahları kancıklar olur. Onların nazarında ilah mefhumu, mâbud tasavvuru bir kadın hayalidir... Müşrik ruhunun tapınma gayesi kadındır. O, bütün zevkini, bütün ilhamını kadından almak ister. Putların kadın adlarıyla anılmaları da, kadına tapmanın ruha hâkim olmasındandır. Putların mevkii buna bir sembol olmaktan ibarettir... Ve en çirkin bir kadın en güzel bir puttan daha kıymetli olmak lazım gelirken, tanrısını kadın telakki eden müşriklerin elinde gerçek kadınlar öyle bir ihmal ve yozlaşmaya uğrarlar ki, hürmet şöyle dursun, en basit bir insan hakkından bile mahrum edilirler. İddiaya bakarsanız kadın her şeydir; fiile bakarsanız kadın oyuncakların en sefili olmuştur."

Gerçekten de müşrik şuuraltı, dişiliği bir yandan ilahlaştırarak bir ifrata giderken, kız çocuklarını diri diri gömmek suretiyle bir tefrit sergilemiş ve bu hal, şirkin bir karanlık ve ahenksizlik olduğunu göstermiştir.

2. Dişiliğin sembolü yapılan putlara taparak bir ifrat sapıklığı sergileyenler, onlara taparken kendileri dişileşir, avratlaşırlar ve böylece bir tefrit sergilerler.

En yüce kavramları kadınlaştırmanın cezasını, kadın önünde kadınlaşmak gibi bir sefaletle öderler.

3.Taptıkları şeyler; kadını sembolize eden cansızlardır.

Nitekim Kur'an, şirk ilahlarının bu, 'yaratılmış olduğu halde yaratan mevkiine çıkarılma' durumlarının arz ettiği zavallılığa başka yerlerde de dikkat çekmektedir. (Mesela bk. 7/191)

Kur'an, şirkin onca kötülüğüne ve müşriklerin onca pisliğine rağmen, sonsuz rahmet ve hoşgörüsünü onlara da uzatıyor ve bağlılarına şu emri veriyor:

"Eğer müşriklerden biri senden güvence dilerse/senin yanına gelmek, sana komşu olmak isterse, ona güvence verip yakınlaşma isteğini kabul et ki, Allah'ın kelamını dinleyebilsin. Sonra da onu, güvenli gördüğü yere kadar götür. Çünkü bunlar, ilimden nasibi olmayanların vücut verdiği bir topluluktur." (Tevbe, 6)

Böylece Kur'an, hem şirki bir bilgisizlik ürünü olarak tescil ediyor hem de en ağır ve iğrenç sapmalara maruz kalanları bile kucaklamanın lüzumuna dikkat çekiyor. Müşriklerin inançları ve felsefeleri hakkında ayrıntılı bilgiler şirk maddesinde verilecektir.